

Ki mikor kezdeményezhet büntetőeljárást?

B. F. szegedi olvasónk kéri, ismertessük: hogyan lehet magánszemélynek büntetőeljárást megindítani? A büntetőeljárás elkövetése után az eljárás rendszerint valakinek a feljelentésére kezdődik, de megindul az eljárás a nyomozóhatóság, ügyész(ség) kezdeményezésére is.

A tudomásra jutott büntetőeljárások feljelentése mindenkinél kötelező és egyben állampolgári kötelessége is. Ezen túlmenően a törvény egyes büntetőeljárásoknál feljelentési kötelezettséget ír elő. Ilyenek például az állam elleni büntetők, a tiltott határátlépés, az embercsempészség és a társadalmi tulajdont károsító

szándékos büntetőeljárások. Ezen büntetők feljelentésének elmulasztása is büntetőeljárás, és a törvény bünteti az elmulasztást is.

Feljelentést bárki tehet, az nincs sem korhatárhoz, sem egyéb személyi adottsághoz kötve. Feljelentést lehet tenni: írásban, szóban, telefonon stb. Igen fontos, hogy minden elkövetett büntetőeljárás a büntetőeljárás tudomására jusson.

A büntetőeljárás megindításával kapcsolatban vannak kivételes büntetőeljárások, amelyeknél az eljárás megindítása nem a nyomozóhatóságtól függ, hanem magánszemélytől. Ebben az esetben az eljárás akkor in-

dul meg, ha azt kifejezetten a sértett kívánja. E büntetőeljárás megadja a jogot arra, hogy maga döntse el az elkövető megbüntetésének szorgalmazását. A könnyű testi sértés, magánlaksértés, levélfittok megsértése, távközlési titok kifürkészése, rágalmozgatás és becsületsértési ügyekben a bíróság előtt a vádat is maga a sértett képviseli. Feljelentésre általában a sértett jogosult. A feljelentést meg lehet tenni a rendőrségen és az ügyészségen. Határideje 30 nap. Ezt attól a naptól kell számítani, amikor a feljelentésre jogosult a büntetőeljárásról tudomást szerzett.

Dr. V. M.

A zavartalan együttműködésért:

Ankét a fűszerpaprika értékesítéséről

A majdnem hétezer holdas termőterületű, világszerte ismert szegedi fűszerpaprika felvásárlási és értékesítési gondjairól folytatott tegnap délelőtti tanácskozás eszmecsereét Szegeden, a Tisza Szálló tükörtermében a Szegedi Paprikafeldolgozó Vállalat, a tsz-szövetség meghívására jelenlévő 36 termelőszövetkezet és 11 szakszövetkezet képviselőivel.

Tanulságos volt a tanácskozás azért, mert iskolapéldáját adta, hogyan lehet az új mechanizmus szellemében a többszörösen egymásra utalt vállalatoknak közös dolgaikat a zavartalan együttműködés érdekében a paprikaszövetkezet előtt tisztázni.

Engi János, a paprikafeldolgozó vállalat főmérnöke tájékoztatta először a paprikafeldolgozó termelő partnereit egyre inkább változó világszerte esélyeinkről. Elmondotta, hogy új versenytársak jelentkeztek, Bulgária, Jugoszlávia egyre jobban erősíti pozícióját. A verseny ellenére sem csökkentek a piaci esélyeink, sőt emelni tudjuk export tételünket. A tavalyi 298 vagonnal szemben az idén 320 vagon paprikát szándékozunk külföldre áruba bocsátani. Eddigi vásárlópartnerünk azonosan egyre gyakrabban minőségi kikötéssel élnek. Sürgető követelményként kerül előtérbe az is, hogy először jelenjünk meg friss örleménnyel a piacon.

Szeptember 10-én kezdi meg a vállalat a fűszerpaprika átvételét. Az eddigi gyakorlatól eltérően most kerül sor először minőségi válogatás szerinti átvételre. Ujdonság, hogy külön figyelembe veszik a paprika műszeres mérésével ellenőrzött szárazanyag-tartalmát is.

Dr. Erdei István, a Délalföldi Mezőgazdasági Kísérle-

ti Intézet tudományos munkatársa felszólalásában a fűszerpaprika jövőjét alapjában befolyásoló tényezőkről, a nemesítésről beszélt. Fő törekvésük a szegedi nemesítőknek, hogy a korai érés, a bő termés és a magas festéktartalom egyetlen fajta összpontosítható legyen. Több előnyös szegedi fajta említése közben szöveg dr. Benedek László eredményeiről, arról is, hogy a csipős paprika kedvező tulajdonságait (kellemes fűszerező hatása) nem csipős fajtákba örökítik át. Ilyen a szegedi K-73-as fajta, amely a fenti előnyök mellett korán érő és jó termőképességű is. Jelenleg 1500 törzs van a kísérleti intézet tenyészterületében, ezek közül sok magas kapszaicin tartalma miatt érdemel említést. Kísérleteikben megkezdtek a külföldi eredmények adaptálását is. Súlyos gondként említette a fajtatulajdonságok lassúságát.

A hozzászólások egy része az új átvételi rendszerrel kapcsolatban vetett fel kérdéseket. A jelenlévő tsz-vezetők legfőbb kívánsága az volt, hogy a paprikafeldolgozó vállalat maga is vállalon kockázatot a korai fajták elterjesztésében (magasabb felvásárlási árat kérnek a korábban átadott árúért, más cikkekhez hasonlóan), honorálják az export szempontjából annyira lényeges festékanyag-tartalmát is, és nyújtsanak segítséget a fűszerpaprika gazdasági jelentőségével arányban álló növény-nemesítési munkák feltételeinek megteremtéséhez is.

A fontos tanácskozást a termelőszövetkezetek területi szövetsége és a paprikafeldolgozó vállalat együttesen rendezte.

H. D.

Tömegverekedésbe keveredtek

Érdekes ügyet tárgyalt első fokon a szegedi járásbíró, Enyingi Ferenc 20 éves, Sándorfalva, Petőfi utca 60. szám alatti lakos és Sz. László fiatalkorú szereplő az ügyben vádlottként, noha az eseménynek egy tömegverekedésnek számos résztvevője volt. Egy alkalommal egy vendéglő előtt tömegverekedés keletkezett abból, hogy egy onnan kijövő embert valaki fejbe ütött. A sértett az esettől távol álló Enyingi Ferencre és fiatalkorú társára mutatott, mondván, hogy ők voltak, mert kirívóan hosszú haját viseltek. Tény, hogy a következő percekben Enyingi és társa is a tömegverekedés résztvevője volt, s ketten sérülést is szenvedtek. A verkedők közül őket emelték ki és ültették mindkettőjüket a vádlottak padjára garázdaság miatt.

A szegedi járásbíró első fokon Enyingit 6, fiatalkorú társát 4 hónapi szabadságvesztésre ítélte. Felbontás folytán a szegedi megyei bíróság Enyingi büntetését 8 hónapi javító-nevelő munkára módosította 15 százalékos bércsökkentéssel, míg a fiatalkorú Sz. László 6 hónapi javító-nevelő munkát kapott, 10 százalékos bércsökkentéssel.

A honvédelmi ismeretek iskolai oktatása

A honvédelmi ismeretek oktatásának 1968-69-es tanévi tapasztalatairól, valamint az oktatás kiterjesztésével kapcsolatos feladatokról tartottak tanácskozást hétfőn az Országos Pedagógiai Intézetben. A tanácskozáson dr. Bodó László, az Országos Pedagógiai Intézet főigazgató helyettese elismeréssel szöveg azokról az erőfeszítésekről, melyeket többek között az iskolák vezetői és nevelői tettek a honvédelmi ismeretek oktatásának sikere érdekében. A honvédelmi ismeretek oktatását az 1969-70-es oktatási évben kiterjesztik az általános iskolák VIII., illetve a közép- és szakmunkásképző iskolák II. osztályaira is.

A tanácskozáson elhangzottakból kitűnt, hogy a honvédelmi ismereteket a bevezetés évében 340 000 diák tanulta, az új tanévben pedig az oktatásban részesülő fiatalok száma — nem végsőleges adatok szerint — megkétszereződik. (MTI)

Felavatták az üllési segélykérő telefont

Mint már korábban jelentettük, a Szegedi Postaigazgatóság határidő előtt teljesítette az év végére vállalt tervét, amely szerint harminchárom külterületi lakott helyen létesít távbeszélő-állomást Csongrád megyében. Hétfőn délután Üllés határában, az egyik külterületi iskolánál ünnepélyesen avatták fel a

Lesz vagy nem?

Utóhang a néprajzi filmszemle vitájához

Lassacskán két hónapja, hogy a Néprajzi Filmszemle „prolongálását” helytelenítő cikkünk megjelent. Azóta — mint az olvasók tapasztalhatták — több hozzájárulást is közöltünk, s e véleménynyilvánítások summázataként most illendőnek tartjuk a talán kicsi lánggú, de gondolatokban semmiképp sem szegény polemikát összegezni.

Ez a zárócikk már csak ezért is könnyen összeállítható, mert a nyilvános eszmecsere minden résztvevője egyetértett abban, hogy a tavalyi első ízben megrendezett Néprajzi Filmszemle tovább kell folytatni. Aki a vetítéssorozat ügyében tollat fogott, mind azt bizonygatta: egyedülálló, könnyen híressé tehető rendezvény a néprajzi filmek szegedi szemléje, hiszen efféle bemutatófórumot sem a környező országokban, sem Európa távolabbi vidékein nem lehet találni. A szemle — „unikum”; a folklor-filmek megbecsülni való unikuma.

Abban viszont már eltértek a vélemények, hogy a vetítéssorozat mikor legjobban programba iktatni. A vitaindító cikk azt bizonygatta, hogy ide illő teker-csek pergetését vétek volt a szakszervezeti táncszíttal szomszédságból „kiválasztani”, más polemizálók viszont — kellő indokok alapján — éppen amellett álltak ki, hogy a szemle a Szegedi Ünnepi Hetek rendezőinek egy újabb — csak nehezen elviselhető — terhet jelent, ezért jobb, ha az őszi hónapokra időztetik a bemutatásokat.

Mivel a szakértőnek számító közönség — a szeptemberben visszazalángoló egyetemisták, főiskolások — részvételét valóban csak az ünnepi hetek finise után lehet várni, így ez az őszre datálás alighanem valóban elfogadható.

Az a javaslat, amely a „helyszín-változtatásra” vonatkozott, ugyancsak helyes, bólogatást érdemel. Bármiely barátságos hely ugyanis a Nyugdíjasok Művelődési Otthona, arra, hogy egy országos rendezvény illeszkedjen otthonul szolgáljon, aligha alkalmas. A Néprajzi Filmszemle újabb bemutatás feltételül valamelyik nagy szegedi filmszínházban, de legalábbis az újszegedi November 7. Művelődési Központban kell megrendezni!

Megrendezni — de mikor? És — „jobb híján” — ezzel a leglényegesebb kérdéssel kell gondolatunkat folytatni. Az ugyanis, hogy az idén sor kerül-e az újabb filmes vetélkedőre, csupán kontúr nélküli elmélkedések formájában vetődött fel. Nem hagyható ki egyetlen év sem; kell lenni elegendő folklorfilmnek — bizonygatták a hozzászólók, ám arra, hogy valóban megismétlődik-e a szemle az idei őszön, senki nem mondta rá a biztosító igent.

Am nem is csoda, hogy igazi gazda nélkül maradt a szemle megrendezése. Igazi gazda nélkül, hiszen valójában senki sem felelős a résztvevők összehívásáért, a zsűri ide-invitalásáért, a díjak biztosításáért! Ha rosszul hangzik is, de ki kell mondani: lelkes avagy ke-

vésbé lelkes félgazdák ügyeskedésén múlt és múlik még ma is a szegedi Néprajzi Filmszemle megrendezése.

A Tudományos Ismeretterjesztő Társulat illetékes szakosztálya? Tavaly, az indulás évében dicséretes serénységet mutatott. Am aztán — egy különös hangú levélben — bejelentette távolmaradását, majd — a közelmúltban — ismét szolgálatkészségéről érkeztek hírek.

A Szeged m. j. városi tanács művelődésügyi osztálya? Szerény eszközeivel is megtett mindent, ám az, hogy a jövőben is kellő aktivitást mutasson, erősen függ a megszavazott forintoktól.

Az érdekelt folklorfórumok és múzeumok? Elküldték munkatársaikat, de ennél többre „nekik” sem futotta erejükből.

Mindent összevetve: már 1968-ban is csak néhány lelkes szervező egyéni ambíciója terelte révbé a szemlét, s úgy tűnik most, hogy évvel később sem lehet sok minden egyéb számítani.

Pedig, ha egy valóban országos — sőt, nemzetközi — fórumra akarjuk tenni ezt a remek kezdeményezést,

akkor elsősorban is lelkes — egyben felelős! — személyekre kell bízni az ügyek görgetését.

Meg kell tehát alakítani a szemle rendező bizottságát, ahogy illik, elnökkel, titkárral az élén; számba kell venni, hogy milyen anyagi eszközökkel tudnak segíteni az eddig inkább patronáns szervek, s egyáltalán — miskolci módra — „profilvá” kell alakítani az egész rendezvényt. Enélkül ugyanis aligha várható a vetítés-sorozat felnőtté válása!

És még egy dolog: ha valamicskét ki is futottunk már az időből, a jelenlegi félgazdákknak el kell dönteniük, hogy lesz-e az idei őszön Néprajzi Filmszemle Szegeden. Mert valójában ez most a legfontosabb kérdés! Az, hogy megszakad-e a tavaly elkezdett pergetés-lánc; az, hogy idesereglenek-e az idei őszön is az ar-ra hivatottak.

Erre a kérdésre pedig a rövidnél is rövidebb határidőn belül kell választ adni, hiszen lassacskán hullani kezdenek a levelek, s a fák kopaszodásának idején már nehéz megtervezni megszervezni minden ószre szóló programot.

Akác László

Utazási kedvezmény a Budapesti Őszi Vásárra

A Budapesti Őszi Vásárra utazó vidékiek részére 33 százalékos menetdíjkedvezményt biztosít a MÁV. Ehhez az utazás megkezdése előtt az IBUSZ-nál, vagy a vasútállomásokon 10 forintos vásárigazolványt kell váltani. A kedvezményes menetdíj jegyek csak akkor érvényesek, ha a vásárigazolványt az utazás megkezdése előtt az induló állomáson, visszautazáskor Budapestben lebélyegezték. A MÁV azok részére, akik nem tudnak vásárigazol-

ványt váltani, és ezért teljes árú menetjeggyel jöttek fel Budapestre, lehetővé teszi, hogy a vásár I. számú főkapujánál felállítandó MÁV-kirendeltségnél utólag váltsák meg azt, és lebélyegezzék után visszafelé 66 százalékos kedvezménnyel utazhassanak.

Kedvezményesen lehet utazni Budapestre szeptember 4-én 0 órától 15-én 12 óráig, visszafelé pedig szeptember 5-én 16 órától 16-án 24 óráig.

Szeged szobrai

Herman Ottó (1835-1914)

Lóczy Lajos (1849-1920)

(32-33.) Két természettudós portréját mutatja a Dóm téri panteon homokkő domborműve. Herman Ottó főképp madártani kutatásaival, Lóczy Lajos pedig geológiai munkásságával bizonyította kivételes képességeit. A portrékat Székely Károly készítette.